

Västerås kommun
kontaktcenter@vasteras.se

Rektor vid skolenhet
jan.oskarsson@vasteras.se

Beslut
2017-06-13
Dnr 40-2016:202

Beslut

efter kvalitetsgranskning av yrkesprogrammens
ändamålsenlighet i Hahrska gymnasiet i
Västerås kommun

2017-06-13

2 (14)

Dnr 40-2016:202

Inledning

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av yrkesprogrammets ändamålsenlighet under våren 2017. Det övergripande syftet med granskningen är att bedöma hur skolorna skapar helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på yrkesprogrammen utifrån de kunskaper som uttrycks i examensmålen. Granskningen fokuserar på lärares samverkan och på hur rektor bedriver sitt pedagogiska ledarskap för att skapa en sammanhållen utbildning för eleverna.

Granskningens två huvudfrågor är:

- Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?
- Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen, och mellan utbildningens olika delar, så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Granskningen omfattar 36 kommunala och fristående gymnasieskolor. På varje gymnasieskola har ett av följande program granskats:

- Barn- och fritidsprogrammet
- Bygg- och anläggningsprogrammet
- Vård- och omsorgsprogrammet

Granskningen av Västerås kommun och Hahrska gymnasiet ingår i detta projekt. Hahrska gymnasiet besöktes den 25 – 26 april 2017. Ansvariga inspektörer har varit utredarna Ann-Sofie Svensson och Johanna Salomonsson.

På Hahrska gymnasiet har Skolinspektionen granskat bygg- och anläggningsprogrammet.

I samband med besöket genomfördes intervjuer med rektorer, lärare, elever och APL-handledare (APL = arbetsplatsförlagt lärande). För att kunna bedöma rektors och lärares arbete med skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna på utvalt yrkesprogram har Skolinspektionen även begärt in ett antal dokument, bland annat dokument som visar på lärares samverkan och på vilket sätt den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen bidrar till helhet och sammanhang i elevernas lärande.

2017-06-13

3 (14)

Dnr 40-2016:202

I detta beslut redovisar Skolinspektionen iakttagelser, analyser och bedömningar. Beslutet ger också en beskrivning av de utvecklingsområden som framstått som mest centrala att prioritera i det lokala kvalitetsarbetet.

När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. För de huvudmän och skolenheter som ingått i granskningen ger rapporten en referensram och en möjlighet till jämförelse med förhållanden hos andra gymnasieskolor. Det enskilda beslutet kan därmed sättas in i ett större sammanhang.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionens kvalitetsgranskning bedömer att Hahrska gymnasiet arbetar för att eleverna på bygg- och anläggningsprogrammet ska få helhet och sammanhang i sin utbildning, men att det finns områden som behöver utvecklas.

Av granskningen framgår att lärarna utgår från examensmålen i undervisningen. Hahrska gymnasiet är en referensskola i ett projekt där bland annat arbetet om att synliggöra examensmålen diskuteras. Det framgår att eleverna är väl insatta i att få träna och utveckla färdigheter som att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera.

Granskningen visar att rektorn och lärarna är positiva till samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen, i syfte att erbjuda eleverna helhet och sammanhang i sin utbildning. Dock framkommer att det saknas ett organiserat samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen. Vid besöket för granskningen framkommer att skolpersonalen håller på med ett utvecklingsarbete i betyg och bedömning som även förväntas leda till en bättre samverkan mellan lärarna. Det ämnesövergripande samarbete, som sker vid tiden för granskningsbesöket, består framför allt av infärgning, det vill säga att låta programmets karaktär avspeglas i olika ämnen. Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen behöver utvecklas, framförallt via ämnesövergripande arbeten. Rektorn behöver också vidta organisatoriska och kompetensutvecklande åtgärder för att främja lärares samarbeten.

Av granskningen framgår att det inte finns några inarbetade rutiner för hur den skolförlagda utbildningen och APL-verksamheten tillsammans ska bidra till att eleverna ges möjlighet till helhet och sammanhang i sin utbildning. Vidare framkommer att det är få APL-handledare som har gått handledarutbildningen. Skolinspektionen bedömer att skolan behöver utveckla bättre fungerande rutiner för samverkan mellan den skolförlagda delen av utbildningen och det yrkeskunnande som sker i det arbetsplatsförlagda lärandet. På så sätt kan eleverna få en

mer likvärdig utbildning som också bidrar till att eleverna får helhet och sammanhang i sin utbildning.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande områden:

- Rektorn behöver tydligare prioritera ämnesövergripande samarbeten genom att skapa förutsättningar för såväl informella som formella möjligheter till diskussion och planering.
- Rektor behöver säkerställa att det finns en fungerande samverkan mellan den skolförlagda och arbetsplatsförlagda delen av utbildningen. I detta arbete ligger att se till att handledarna har tillräckliga kunskaper för att kunna stödja elevernas utveckling och lärande i det arbetsplatsförlagda lärandet.

Beskrivning av huvudman och besökta skolenhet

Hahrska gymnasiet är en kommunal gymnasieskola belägen i Västerås kommun. Vid skolenheten finns bygg- och anläggningsprogrammet, gymnasiesärskolan, språkintruktionsprogrammet, yrkesintruktionsprogrammet och VVS- och fastighetsprogrammet. Skolan har totalt 358 elever. Bygg- och anläggningsprogrammet har vid besökstillfället totalt 182 elever. Skolan leds av en rektor.

Skolan har under detta läsår arbetslag som är organiserade efter årskurser. I arbetslagen är både yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen representerade.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redogör Skolinspektionen mer utförligt för sina bedömningar kring frågeställningarna.

- 1. Samverkar lärarna för att skapa balans mellan teori och praktik så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?**

Enligt 16 kap. 6 § skollagen (2010:800) ska det för varje nationellt program finnas examensmål som innehåller mål för programmet. Av förarbetena till skollagen (prop. 2008/09:199 s. 117 f.) framkommer att examensmålen ska ligga till grund för planeringen av utbildningen och undervisningen från elevens första

2017-06-13

5 (14)

Dnr 40-2016:202

dag på programmet. Det framkommer också att examensmålen ska styra utbildningen och gymnasiearbetets utformning och innehåll. Av 1 § förordning (2010:14) om examensmål för gymnasieskolans nationella program framgår bland annat att examensmålen gäller utöver de gemensamma kunskapsmål för gymnasieskolans nationella program som anges i läroplanen för gymnasieskolan.

Läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) föreskriver i kapitel 2.1 bland annat att läraren ska:

- i undervisningen skapa en balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande,
- samverka med andra lärare i arbetet med att nå utbildningsmålen,
- organisera och genomföra arbetet så att eleven får möjlighet att arbeta ämnesövergripande.

1.1 Ger samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och gymnasiegemensamma ämnen eleverna möjlighet till en upplevelse av helhet och sammanhang i sin utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att samarbetet mellan lärare i yrkesämnena och lärare i gymnasiegemensamma ämnen behöver utvecklas. Av granskningen framgår att det finns hinder för samverkan mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen, och att de avsatta mötestiderna för lärarna inte alltid är ändamålsstyrda eller avsatta för utvecklingsarbete. Lärarna saknar en samsyn för att skapa en helhet för eleverna, vilket bland annat kommer till uttryck när lärare i gymnasiegemensamma ämnen och yrkeslärare använder sig av olika matematiska begrepp.

I granskningen framkommer att lärare utgår från examensmålen vid planeringen av undervisningen. På skolan finns ett pågående arbete som bland annat syftar till att skapa bättre förutsättningar för lärares samarbete och även tydliggöra innehållet i utbildningen för eleverna.

Skolinspektionen konstaterar att det förekommer infärgning men bedömer att det ämnesöverskridande samarbetet mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen behöver utvecklas i syfte att ge eleverna en större upplevelse av helhet och sammanhang.

2017-06-13

6 (14)

Dnr 40-2016:202

Undervisningen planeras och genomförs med utgångspunkt i examensmålen

I intervjuer berättar både yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen att de utgår från examensmålen när de planerar sin undervisning. De anser att examensmålen går "hand i hand" med kursmålen. Yrkeslärarna uppger att Hahrska gymnasiet är en referensskola i ett nu pågående projekt som är kopplat till det systematiska kvalitetsarbetet. Det är ett projekt som bedrivs i samverkan med universitetet där lärarna får handledning och kunskap om bland annat hur examensmålen ska synliggöras i undervisningen. Lärarna uppger att de ser positivt på projektet. I intervjuer berättar elever hur de utifrån olika arbetsuppgifter i framförallt yrkesämnena, i enlighet med examensmålen, får träna sig i att planera, genomföra, dokumentera och utvärdera. De berättar att de får en introduktion av läraren vid varje nytt moment där eleverna planerar hur uppgiften ska genomföras; de beräknar materialförbrukning, dokumenterar tillvägagångssättet samt utvärderar sedan arbetet tillsammans med läraren. Vid utvärderingen berättar eleverna om sitt resultat, vad de har lyckats med eller vad det borde ha gjort annorlunda. Eleverna uppger att det är ett vanligt upplägg vid start av ett nytt moment i yrkeskurserna. De berättar även att de på liknande sätt förbereds och får kunskaper om vad som gäller kring arbetsmiljöregler och säkerhetsbestämmelser. Eleverna anser också att det till exempel är viktigt för dem att kunna behärska geometri och volymberäkning, då det är en grundläggande kunskap i deras framtida arbetsuppgifter, exempelvis att kunna beräkna materialåtgången som krävs för att göra en betongform. Eleverna uppger att framförallt yrkeslärarna använder sig av fackord som är typiska för byggbranschen och inriktningen. De berättar också att de förstår vikten av detta som "blivande yrkesmän", och att det bidrar till att de blir mer förberedda inför sin APL.

Det finns ett organiserat arbetssätt bland lärarna som bidrar till ett ökat samarbete mellan lärare samt till att eleverna får en helhet och ett sammanhang i sin utbildning

Rektor och lärarna uppger att det finns ett organiserat arbetssätt i kollegiet, där de arbetar fram nya arbetsområdesbeskrivningar för att tydliggöra kurserna och programmet för eleverna. Detta har utvecklats utifrån skolans processarbete med "betyg och bedömning". Arbetsområdesbeskrivningarna likställs, enligt rektorn, med en studieplan som ska vara utformad med centralt innehåll och kunskapskrav för respektive kurs. Rektorn menar att det är ett formellt arbete som ska vara "likriktat" och att framförallt eleverna ska få tydlig insyn och överblick i respektive kurs. Lärarna anser att framtagandet av de nya områdesbeskrivningarna även är något som gynnar lärarnas samarbete. I arbetet med den nya dokumentationen har lärarna suttit i olika konstellationer, både efter

2017-06-13

7 (14)

Dnr 40-2016:202

inriktning och i integrerade sammansättningar yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen. Arbetsområdesbeskrivningarna blir tillgängliga för eleverna på skolans lärplattform, Vklass.

När eleverna börjar i årskurs 1 på bygg- och anläggningsprogrammet har de inte valt yrkesinriktning ännu. Eleverna får en "rundvandring" av samtliga yrkesinriktningar under årskurs 1 och väljer sedan en av de fem yrkesinriktningarna inför årskurs 2, den inriktningen som de finner mest lämplig och intressant. Oberoende av vilken intresseinriktning som eleverna väljer läser de samtliga gymnasiegemensamma ämnen tillsammans. Lärarna berättar att samarbetet mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och yrkeslärare håller på att utvecklas i och med arbetet av den nya processen "betyg och bedömning" och utvecklingen av arbetsområdesbeskrivningarna. De anser att kurserna blir mer överskådliga och möjligheterna för att inleda samarbeten har ökat. Enligt inkommen dokumentation och intervjuer med lärare framkommer olika exempel där ämnen samspelar med varandra, så kallad infärgning. I svenskan kan läraren låta eleverna arbeta med texter som är kopplade till branschen och en specifik inriktning för att eleverna ska få en bättre helhet i sin utbildning. I matematikundervisningen får elever uppgifter som relateras till deras yrkesinriktningar. Det kan exempelvis vara uppgifter där eleverna ska bygga något och uppgiften blir att beräkna materialåtgången.

Både lärarna och rektorn uppger att det inte förekommer något kollegialt lärande där lärarna besöker varandras lektioner. En av yrkeslärarna berättar att hen på eget initiativ väljer att besöka gymnasiegemensamma ämnen, men då i syfte att följa upp enstaka elever. Rektorn berättar att det har funnits en diskussion om att det ska finnas ett organiserat arbetssätt för kollegialt lärande, men att de i nuläget har valt att prioritera andra utvecklingsområden.

Det finns hinder för samarbete

Lärarna upplever att det finns flera hinder för deras samarbeten. De uppger att de gemensamt behöver utveckla samverkansformer och vad de ska samarbeta kring. Rektorn behöver också strukturera tiden annorlunda och utveckla såväl organisation som schemaläggning för att förbättra förutsättningarna för lärarnas samarbete. De flesta gymnasiegemensamma ämnen ligger exempelvis i årskurs 1, vilket innebär kontakter med många yrkeslärare i olika kurser då bygg- och anläggningsprogrammet har fem olika yrkesinriktningar. Ett annat hinder som eleverna och lärarna tar upp är att yrkeslärare och lärare i matematik använder olika begrepp för samma sak, exempelvis "yta" respektive "area", vilket enligt lärarna skapar förvirring bland eleverna.

2017-06-13

8 (14)

Dnr 40-2016:202

1.2 Ges eleverna möjlighet till helhet och sammanhang i sin utbildning genom att APL och den skolförlagda utbildningen ömsesidigt bidrar till att utveckla de kunskaper som framgår av examensmålen?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att elevernas möjligheter till helhet och sammanhang genom att den skolförlagda utbildningen kopplas samman med det arbetsplatsförlagda lärandet behöver utvecklas. Granskningen visar att det inte finns tydliga rutiner för hur den skolförlagda utbildningen och APL-verksamheten tillsammans ska bidra till elevernas lärande. Exempelvis finns det inte någon tydlig medveten koppling mellan det eleverna lär sig i skolan och elevernas arbetsuppgifter under APL. Av granskningen framgår också att lärarna upplever att det är svårt att bedöma vilka kunskaper som eleverna har fått under sin APL. Vidare framkommer att det finns svårigheter att samverka med handledare bland annat beroende på att de sällan har tid, vilket riskerar att minska elevernas möjlighet till helhet och sammanhang i sin utbildning. Granskningen visar också att det är få handledare som har gått handledarutbildningen. Vidare visar granskningen att kursmoment från de gymnasiegemensamma ämnena inte beaktas i planeringen av APL. Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna behöver reflektera över hur de gymnasiegemensamma ämnena skulle kunna bidra med ytterligare aspekter och perspektiv på elevernas yrkeskunnande och därmed få en upplevelse av helhet och sammanhang i sin utbildning.

Organisationen av APL behöver utvecklas för att bidra till att eleverna får helhet och sammanhang i sin utbildning

I den inkomna dokumentationen framkommer vilka kurser som förläggs på APL. Yrkeslärare, elever och rektorn uppger i intervju att eleverna generellt inte får med sig några kursbaserade uppgifter på APL. Yrkeslärarna förklarar att det finns en anledning till detta. De berättar att det är svårt att få APL-platser till eleverna och att det blir ännu svårare om att det ska finnas en koppling mellan kursinnehåll och att elevens arbetsuppgifter på APL. Eleverna berättar att arbetsuppgifterna är beroende av vad deras APL-platser har för uppdrag för tillfället. Yrkeslärarna uppger att det är svårbedömt vilka kunskaper som eleverna har fått under sin APL i de kursmoment som är utlagda. Lärarna berättar att det är ett utvecklingsområde och att det finns planer på hur det ska förbättras.

2017-06-13

9 (14)

Dnr 40-2016:202

Lärare och handledare samverkar kring planering, genomförande och uppföljning av APL

Enligt eleverna är det inte tydligt inför deras första APL-period vad de förväntas göra. De efterfrågar en tydligare genomgång av användandet av verktygen som de förväntas kunna hantera på APL. Eleverna uppger att de dock känner till vikten av att passa tiderna och att de ska sköta sig under APL. Detta bekräftas i telefonintervju med en APL-handledare. Hen poängterar vikten av att eleverna respekterar arbetstiderna, visar intresse för arbetet och är mer eller mindre självgående. Handledaren känner inte till att eleverna ska genomföra arbetsmoment som är kopplade till något kursinnehåll, istället arbetar eleverna med det som handledaren arbetar med för tillfället. Handledaren anser att skolan bör bli tydligare med vilka krav som ställs på eleven och uppger även att det är svårt att hitta tid för reflektion tillsammans med eleven.

Enligt yrkeslärarna får alla elever minst ett besök under sin APL-period, där ambitionen är att det ska genomföras ett trepartssamtal. Dock anser lärarna att det finns vissa svårigheter med detta. Eleverna berättar att några av dem inte har fått besök av lärare under sin APL-period. Lärarna uppger bland annat att handledarna sällan har tid att lämna sitt arbete för att delta i ett trepartssamtal, då de arbetar på ackord. En annan anledning som lärarna nämner är att det är få APL-handledare som har genomfört någon handledarutbildning och är därmed inte insatta i vilka förväntningar som finns och vad handledarrollen egentligen innebär. Lärarna uppger också att det är sällan eleven följer sin handledare under sin APL, utan eleven får istället följa någon annan hantverkare. Det kan även förekomma att lärarna ringer till APL-platsen för att stämma av kring eleven. Lärarna ser därmed ett utvecklingsbehov när det gäller formerna kring trepartssamtalen. Rektorn uppger att skolan har erbjudit och genomfört handledarutbildningar för handledarna. Intresset för att delta vid dessa tillfällen har dock varit väldigt lågt.

Elever och lärare berättar i intervjuer att eleverna får med sig en APL-broschyr till sin APL-plats. I den beskrivs syfte och mål med elevernas APL. Det finns också en omdömesblankett som ska fyllas i av handledaren samt ett tidkort, där eleven "bockar av" antalet timmar och moment som hör till respektive kurs som är förlagd på APL. Eleverna förbereds på skolan genom att yrkeslärarna pratar fackspråk med dem så att de ska känna igen den fackterminologin som används på arbetsplatserna, uppger eleverna.

2017-06-13

10 (14)

Dnr 40-2016:202

Företrädare för arbetslivet medverkar i den skolförlagda delen av undervisningen

De APL-ansvariga lärarna och eleverna uppger att skolan bjuder in representanter från exempelvis fackföreningar, företag och byggkeramikrådet (BKR). Representanter från Galaxen Bygg AB, som är byggsektorns eget företag för förebyggande arbetsmiljöarbete och rehabilitering, får eleverna också träffa under sin utbildning.

2. Skapar rektor förutsättningar för samverkan mellan lärare på yrkesprogrammen och mellan utbildningens olika delar så att eleverna får den helhet och det sammanhang som behövs för att utveckla de kunskaper som uttrycks i examensmålen?

Enligt 2 kap. 9 § skollagen (2010:800) ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. I 2 kap. 10 § skollagen framgår att rektor beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Av förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 648) framkommer att [rektors] besluten kan röra exempelvis personalens ansvarsområden, schemaläggning eller barnens och elevernas fördelning på klasser eller grupper.

Av läroplanen för gymnasieskolan (Lgy 11) framgår att rektor som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar bland annat för att:

- samverkan mellan lärare i olika kurser kommer till stånd så att eleverna får ett sammanhang i sina studier,
- skolans arbete med kunskapsområden, där flera ämnen ska bidra och samordnas så att de utgör en helhet för eleven.

2.1 Säkerställer rektor att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att säkerställa att innehållsliga och kulturella förutsättningar stödjer en sammanhållen utbildning fungerar väl i vissa delar men behöver utvecklas i andra. Granskningen visar att det finns en positiv inställning till samarbete och att former för detta håller på att utvecklas. Det framkommer att rektorn och lärare har en gemensam vision om

2017-06-13

11 (14)

Dnr 40-2016:202

att utveckla ett tydligare samarbete mellan lärare, som ska bidra till att eleverna får bättre helhet och sammanhang i sin utbildning. Dock bedömer Skolinspektionen att rektorn behöver vidta åtgärder som säkerställer att samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen i högre grad blir en del av skolas kultur och arbetssätt. Skolinspektionen bedömer också att rektorn behöver göra ytterligare ansträngningar för att handledarna ska få nödvändig kunskap och kunna erbjuda eleverna det stöd som de behöver.

Rektorn behöver säkerställa att handledarna har den kunskap som de behöver för att kunna stödja elevernas utveckling

Rektorn och yrkeslärare uppger att de på olika sätt har arbetat för att få ett större deltagarantal på skolans handledarutbildning. Intresset bland de anställda från byggbranschen har varit mycket lågt och det har därmed varit väldigt få som har genomfört utbildningen. I den inkomna dokumentationen och i intervju med yrkeslärare framgår att Västerås stad har startat ett projekt "APL-projektet" tillsammans med samtliga kommunala yrkesgymnasier, där bland annat handledarutbildningen ingår. Projektet har, vid tidpunkten för granskningsbesöket, varit aktivt i cirka sex månader och hittills har cirka 60 personer genomfört utbildningen. I den inskickade dokumentationen uppger rektorn dock att ingen av handledarna som tar emot elever från Hahrska gymnasiet har gått handledarutbildningen.

Rektorn behöver i högre grad prioritera samarbete i syfte att skapa helhet och sammanhang för eleverna

I intervju med lärare i gymnasiegemensamma ämnen berättas att samarbetet som sker mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen sker utifrån individuella initiativ. Lärarna berättar att de inte förekommer något organiserat samarbete mellan yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen.

Rektorn uppger att hen är positiv till att det ska finnas ett samarbete mellan lärarna. Rektorn uppger dock att det är ett utvecklingsområde och att former för att utveckla samarbetet finns och har delvis påbörjats i samband med arbetet med arbetsområdesbeskrivningarna. Det finns också en tanke att forma nya arbetslag, där integrationen mellan lärare i gymnasiegemensamma ämnen och yrkeslärare ska utvecklas. I både dokumentationen och i intervju med rektorn uppges att det finns flera områden som rektorn ser som utvecklingsområden, men anser att det är svårt att arbeta med alla områden samtidigt. Rektorn berättar att det har varit ett stort fokus på den skolflytt, då skolan flyttade till helt nya lokaler, som skedde inför läsåret 2016/17 och har efter det valt att fokusera på två områden, betyg och bedömning samt utveckling av struktur och innehåll

2017-06-13

12 (14)

Dnr 40-2016:202

av APL. Dessa områden drivs och leds av skolans två förstelärare. Rektorn menar att det är viktigt att dessa arbetssätt blir implementerade ordentligt innan de påbörjar arbetet med ett nytt utvecklingsområde.

Reflektion kring värdegrund sker regelbundet

I intervjuer med yrkeslärare och elever berättas om den yrkeskultur som eleverna kan mötas av på sin arbetsplats. Eleverna beskriver en arbetsmiljö som är präglad av skämt, segregation mellan yrkesgrupper och fackspråk. Bilden som eleverna illustrerar beskriver de i huvudsak som positiv men att det finns negativa exempel såsom att det vid större byggföretag är viktigt att man vet "sin plats" och att man sitter med dem som man "tillhör". Eleverna berättar att vid fikaraster och lunchraster har murare och snickare "sina egna" bord. Lärare i gymnasiegemensamma ämnen berättar att de pratar regelbundet om jargongen och språket på arbetsplatserna med eleverna. De berättar att det finns några tjejer i respektive årskurs och lärarna poängterar att det är viktigt att tjejerna också får rätt förutsättningar på en mansdominerad arbetsplats. Yrkeslärarna uppger att de pratar mycket om yrkeskulturen och relaterar ofta till egna erfarenheter med eleverna. De betonar att det är viktigt att eleverna är medvetna om den jargong och så kallad machokultur som finns, att kommentarerna är raka och vikten av att passa tiderna. Yrkeslärarna berättar det finns ett modulprojekt för alla elever under årskurs 1 som handlar om värderingar och normer, som en förberedelse inför APL. Vid dessa tillfällen diskuterar lärarna och eleverna bland annat arbetsplatsens olika roller och jargong.

Kunskapssynen på skolan och APL-platsen skiljer sig åt

Enligt rektorn finns det skillnader i både synsätt och kunskapssyn mellan arbetsplatsen och skolan. Rektorn menar att branschens syn på eleverna ofta liknas med lärlingar under 1980-talet och anser att det finns ett utvecklingsarbete för branschen att hålla sig uppdaterad inom området. Rektorn uppger att det finns ett glapp mellan branschen och skolan gällande bland annat fostransuppdraget, att eleven "kan bli utkastad dag två" om hen inte kan passa arbetstiderna. Rektorn anser att det saknas en förståelse från branschen angående detta. För att detta ska implementeras och öka förståelsen hos handledarna och personalen i branschen har, som tidigare nämnts, Västerås stad startat projektet "APL-projektet". Rektorn och yrkeslärarna har stora förhoppningar om att detta kommer att vara en positiv utveckling för arbetet med APL. Det kommer även att anordnas en yrkesgala för att nominera bästa APL-plats och handledare. Västerås kommun ska också ställa krav och säkra fler APL-platser när byggföretag får i uppdrag av kommunen att genomföra nya projekt. Rektorn berättar att det finns goda exempel i närliggande kommuner som har utvecklat ett sådant samarbete.

2017-06-13

13 (14)

Dnr 40-2016:202

2.2 Ger organisation och ledarskap förutsättningar för lärare att samverka i syfte att skapa helhet och sammanhang i utbildningen för eleverna?

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorns arbete med att organisera och leda lärarnas arbete fungerar väl i vissa delar men att det finns områden som kan utvecklas. Granskningen visar att rektorn bedriver ett pedagogiskt ledarskap där samarbete uppmuntras och att lärarna har stort förtroende för att förutsättningarna för samarbetet ska förbättras. Skolinspektionen bedömer att rektorn i högre grad behöver visa att samarbete är prioriterat, exempelvis genom att följa upp lärares samarbeten och hur det bidrar till elevernas upplevelse av helhet och sammanhang i utbildningen. Därtill behöver rektorn också i större utsträckning vidta organisatoriska, schemamässiga och innehållsliga åtgärder, som säkerställer lärarnas möjligheter att samverka över ämnesgränserna.

Organiseringen av nya praktiska förutsättningar ökar möjligheterna till lärares samverkan

I intervjuer med lärare och rektorn uppges att arbetslagen är organiserade efter årskurs, där både lärare i gymnasiegemensamma ämnen och yrkeslärare finns representerade. Lärarna uppges att det inte förekommer några regelbundna arbetslagsträffar. Enligt rektorn finns två tillfällen i veckan avsatta för möten men att innehållet styrs efter behov. Tiderna kan exempelvis avsättas för möten mellan lärare, betygskonferens eller att förstelärare, på uppdrag av rektorn, kan kalla till möte. Rektorn uppges att hen inte vill styra den avsatta tiden för mycket utan att lärarna ska använda tiden på bästa sätt. Lärarna ska finnas närvarande på skolan under dessa tider även om inga möten är inbokade.

Rektorn berättar att i samband med att skolan flyttade till de nya lokalerna och lärarna placerades i kontorslandskap, beslutades om en ny placering. Arbetsborden organiserades i grupper om fyra platser, med varannan yrkeslärare och varannan lärare i gymnasiegemensamt ämne. Rektorns förhoppning är att det ska öka möjligheterna till ett mer spontant samarbete. Lärarna anser att omplaceringen har bidragit till ett närmare samarbete, då yrkeslärarna tidigare var placerade i andra lokaler närmare bygghallen.

2017-06-13

14 (14)

Dnr 40-2016:202

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 13 juni 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits eller planerats utifrån de utvecklingsområden som myndigheten identifierat.

Huvudmannen ska dessförinnan, senast den 1 september 2017, inkomma med en uppföljningsbar planering av hur man avser att arbeta för att förbättra de områden som Skolinspektionen identifierat som utvecklingsområden. Denna planering bör innehålla information om tydliga avstämningpunkter under arbetets gång.

Redogörelserna skickas till Skolinspektionen, Ann-Sofie Svensson, Box 3177, 903 04 Umeå per post eller per e-post, ann-sofie.svensson@skolinspektionen.se samt skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 40-2016:202) i de handlingar som sänds in.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Johanna Salomonsson och juristen Ingegärd Hilborn deltagit.

På Skolinspektionens vägnar



Elisabeth Ahlgren
Enhetschef



Ann-Sofie Svensson
Utredare

Bilagor

Bilaga 1 Författningsstöd